

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس یکشنبه ۱۸ بهمن ۱۳۱۵ #

فهرست مطالب

- (۱) تصویب صورت مجلس
(۲) اقرار شعب
(۳) شورا و تصویب لایحه امتیاز اوله کتی قات
- (۴) تقدیم یک فقره لایحه از طرف وزارت عدلیه
(۵) موع و دستور جلسه آب - ختم جلسه

(مجلس یکساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس پنجشنبه پانزدهم بهمن را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند #

- ۱- تصویب صورت مجلس
دلیس - در این صورت مجلس آقای مولوی و آقای اورنگ و اشتباهاً غالب بی اجازه نوشته اند ایشان گرفتاری داشته اند آقای اورنگ هم کسالت داشته اند (صحیح است) اصلاح میشود. آقای اورنگ فرمایشی داشتند؟
اورنگ - دیگر عرضی ندارم، عرض همین بود که فرمودید.
دلیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ (گفته شد - خیر) صورت مجلس تصویب شد.
۲- اقرار شعب
دلیس - اگر اجازه می فرمایید اول شعب بفرماید.
- معین شود (صحیح است) چون وقتش منقضی شده است و باید تجدید انتخاب شود بهر شعبه بیست نفر میرسد:
شعبه اول - آقایان: دکتر ضیاء - دربابی - بیات ماکو امیری - ابراهیمی - مشیری - میرزائی - علوی - صفاری وکیلی - کمالی - مولوی - دهستانی - زوار - توانا - محیط ملک زاده آملی - صدیقی - حمن اسفندیاری - جلایلی
شعبه دوم - آقایان: مؤید لایق - مسعودی خراسانی - حیدری - مخبر فرهمند - فزوسی - کاشف - دیستانی - تربیت - بهبهانی - مزدهی - نوبخت - ساکینیان

عین مذاکرات مشروح مفاد و همین جلسه از دوره دم تقنینیه (مجلس دوم آذر ۱۳۰۹)

دایره تدوین و تحریر صورت مجلس

اسامی غالبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده:

غالب با اجازه - آقای دکتر قزل ایغ
غالبین بی اجازه - آقایان: فروزی - مولوی - مدلل - مرآت اسفندیاری - اورنگ - مراد ابراهیمی وکیلی - دکتر ادم
دیر آمدگان بی اجازه - آقایان: کلانی - مهرانچی - نیک پور - وکیلی - اعظم زنگ - منصف - دکتر سیمی - هراز - بقوانی
بیات - دهری

پارسا - لاریجانی - شهابنگ - دادور - لبقوایی - مصدق
 جهانپاشی - خواجه نوری - روسی
 شهبه سوم - آگابان - نیکپور - بیرومند - لغازی - انجمنی
 سلطانی - شیخ الاسلامی - اورنگ - پیراچوی - تالین
 ابراهیمی - ریکی - اسکندری - چندی - مهدوی - شاهرخ
 پناهی - برالی - کفالی - رضوی - باسری - رهبری - قنات
 شهبه چهارم - آگابان - جزه ناشی - حبیبی - دکترستک
 هرمز - کارکنی - نفاة الاسلامی - ملک مدنی - قاضی -
 نوری - مقدم - دکتر لقمان - عبد شالی - دکتر طاهری
 دکتر غنی - صفوی - مؤید قوامی - لوقی - محمودی
 طهرانی - ولایری .
 شهبه پنجم - آگابان : دکتر ملک زاده - افشار - قائم مقام رضوی
 پالیزی - نواب بزیدی - دکتر سیمینی - طالشی - چرجانی
 اردبیلی - کارزوبانیات - ایریدی - شاهرودی - رانیسی
 سیمینی - اعتصام زاده - مؤید احمدی - آزادی - اعتبار
 فلاصین ملک - اعظم زنگنه .
 شهبه ششم - آگابان : موسی سرآت - جدایت - منصف
 امین - هراز چربی - منتم سنک - آسف - کاکلم بزیدی
 اقبال - علوی سوزبازی - کردوزی - درویشانی - دکتر
 جوان - منتضدی - شجاع - وکیل - شیرازی - وزیر
 سهرابی - انوشیروانی - بیات
 رئیس - آگابان اقدام فرمایند که بعد از جلسه امروز
 بیست و نهم جلسہ شب را مین کنند و کیویون عراض و
 مینکرات را که خیل هم کار دارند و منتظر انتخاب و
 مین فرمایند که بواسطه خردشان اقدام کنند و مقبول
 کار شود . (مسجیح است)
 [۳- شور لای و تصویب لایچه امتیاز لوله کشی نفت]
 رئیس - شور دوم امتیاز لوله کشی نفت قرائت خبر
 بین شورویون :

کیویون بودجه با مشارکت کیویونهای اقتصاد و خارجه
 و با حضور آقای وزیر مالیه تشکیل لایحه نبره ۱۳۳۶
 دولت واقع با امتیاز لوله کشی نفت را برای شور لایسی
 بین شورویون :

ابن آن ها در این فرار داد به عبارت ۲ عموم ۲ نامیده
 می شوند .

ب - حمل نفت عموم نایج شرایط عمومی ذیل خواهد
 بود :

۱ - شرکت متعهد است که نفت متعلق به عموم را تا
 میزان چهل در صد ظرفیت لوله های اصلی خود بدون هیچ
 تبعیضی مابیناهن حمل نماید .

۲ - نفت متعلق به عموم برای حمل شدن باید در ظرفی
 که شرکت تعیین مینماید تعبویل گردد و نفت مزبور از
 حیث جنس وزن مخصوص باید تقریباً نظیر نفت باشد که
 شرکت معمولاً حمل مینماید والا شرکت حق خواهد داشت
 از حمل آن امتناع نماید

شرکت متعهد از این مقدار نفتی که تعبویل گرفته است
 مقدار آب و اجرام معدنی در آن را که بر طبق امتحانات
 معمولی مینماید میشود و موضوع نباید
 ۳ - نفتی را که استحصال کنندگان مختلف تعبویل
 مینمادند ممکن است در لوله ها و مخازن شرکت بیایندیکر
 مخلوط گردند وینا براین صاحبان آنها حق مطالبه نفت
 تعبویل شده را نداشته اما حق استرداد مخلوط مابین
 را دارند

۴ - شرکت مسئول ضایعات نفتی که در اثر وقایع خارج
 از حدود اختیار و بدون تخطف خود شرکت حاصل شود
 نبی باشد

۵ - شرکت مسائل مقتضی برای جلوگیری از وقوع
 حریق در مؤسسات خود فراهم خواهد ساخت

۶ - شرکت حق دارد قیمت حمل نفت را با بآخذ کلیه
 مخارج واقعی حمل و نقل علاوه مابین معادل پانزده در
 صد مخارج مزبور بعنوان لایحه مطالبه نماید

مخارج واقعی حمل عبارتست از :
 اول - مخارج واقعی بهره برداری از لوله ها و منضعات
 آن از قبیل حقوق و مزد کارکنان و وسوخت و قوه الکتریکی
 و نگهداری و تعمیرات و مال الاجاره و غیره مطابق دفاتر

مجموعی سال گذشته حرکت

دوم - مخارج عمومی و واقعی اداری شرکت

سوم - مبلغی معادل ده در صد سرمایه که برای
 ساختن لوله های نفت مصرف شده بعنوان استهلاک سرمایه
 چهارم - مبلغی معادل پنج در صد سرمایه ای که
 به صرف رسیده است پس از وضع استهلاک

۷ - شرکت در ازاء عملیات دیگری که غیر از وظیفه
 حمل نفت از قبیل جمع آوری نفت ، ابار کردن ، تصفیه کردن
 و بارگیری نمودن در کشتی و غیره انجام میدهد نمره های
 مناسبی تعیین خواهد نمود

۸ - شرکت می تواند نظامنامه هایی راچیز ترتیب
 حمل و نقل نفت وضع نماید مشروط بر اینکه نظامنامه های
 مزبور بخلاف روح این قرار داد نباشند

رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری (مخبر کیویون بودجه) - در صفحه
 سی و سه سطر چهارم يك كلمه هست که باید تصحیح شود
 در عبارت و آن این طور است که می نویسد : اول -
 مخارج واقعی بهره برداری از لوله ها و منضعات آن
 بعد نوشته شده ۴ از قبیل حقوق ۲ باید تبدیل شود به ۵
 از جمله حقوق ۲ (مسجیح است)

ولیر مالیه (آقای دار) - موافقت
 رئیس - آگابانی که با این ماده باین اصلاحی که شد
 موافقت دارند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد
 ماده چهارم قرائت میشود :

ماده چهارم

شرکت متعهد است که نفت متعلق بدولت را تا میزان
 بیست در صد ظرفیت مابیناهن لوله های اصلی خود حمل
 نماید و در این صورت از میزان چهل درصدی که شرکت
 بر طبق مقررات ماده ۳۱ متعهد است برای عموم حمل نماید
 به مقدار نفتی که برای دولت حمل می نماید کاسته خواهد شد
 در صورتی که نفت متعلق به عموم برای حمل موجود
 باشد بر حسب تقاضای دولت شرکت ملزم خواهد بود تا

بهتران جهت در صد تفریق مابین لوله های اصلی نفت خود تحت مملکت بدولت را خلی نماید.

تربیب حمل نفت متعلق به دولت تابع مقررات ذیل خواهد بود:

الف - تابع مقررات مذکور در جزو های (۲) و (۳)

د و ۵ و ۸ و ۹ بند از ماده ۳

ب - تابع مقررات جزو (ب) از ماده ۳ ولی قایده پانزده درصه (۱/۴) مذکور بر استخراج و نقلی علاوه نخواهد شد.

ج - تابع مقررات جزو (ب) از ماده ۳ با تعیناتی ماحول ده در صد تعرفه های معمول

د - موافقین با ماده چهارم قیام نمایند (عدد زیادی قیام کردند) تصویب شد. ماده پنجم؛ ماده پنجم

همین که نتیجه مطلوبه از تفصیلات در مناقضی که ایجاد لوله های اصلی برای حمل نفت آن مناقضی مورد نظر میباشد حاصل نگردد شرکت شروع به مطالعه و نقشه بر داری لوله اصلی نموده و پس از آنکه عمرز کرده که نفت بمقدار کافی قبایل حمل در مناطق مذکور موجود و استخراج ساختمان لوله را نیز ایجاب میکند اقدام به ساختمان لوله اصلی خواهد نمود.

شرکت ساختمان مذکور را بدون وقفه می و چه تا نگذیرد خط اصلی ادامه میدهد.

هرگاه ثابت شود که شرکت تصدات مذکور در فوق را انجام داده است دولت حق خواهد داشت که با دادن یک اختصار نامه قبیل شش ماهه این امتیاز را نسخ نماید.

رئیس - موافقین با ماده پنجم قیام نمایند (عدد قیام بودند) تصویب شد. ماده ششم فرالک می شود؛ ماده ششم

شرکت حق دارد عملی را که برای حفاظت انقبای لوله اصلی و راهها و سایر - مؤسسات و عملیات خود مناسب بداند انتخاب نماید ولی قبیل از شروع به ساختمان هر قسمتی از لوله اصلی و با سایر مؤسسات باید موافقت دولت را بسین

به نقشه های مربوطه جلب نماید.

رئیس - آقایانی که با ماده ششم موافقت قیام فرمائید (اکثر نمایندگانات قیام نمودند) تصویب شد. ماده ششم؛

ماده هفتم

عملیات شرکت در ایران بسا طریق قبیل محدود می شود؛

۱ - ساختمان هر خط آهن و هر بندر موقوف بصورت موافقت قبلی بین دولت و شرکت خواهد بود.

۲ - اگر شرکت مایل بدانشن سرویس تلفن و تلگرافی و تلگرافی بیسیم و هوا بیامالی باشد باید قبلاً موافقت دولت را در این خصوص جلب کند.

اگر دولت برای دفاع ملی یا در مواقع پیش آمد های فوق الامده دیگری احتیاج به وسائط نقلیه و وسائل ارتباطی شرکت پیدا کند نموده می نماید حتی الامکان کمتر موجب تضییع عملیات شرکت بشود و نیز خسارتی را که از این حیث متوجه شرکت می گردد به طور جفایانست چیران نماید.

رئیس - موافقین با ماده هفتم قیام فرمائید (اکثر قیام بودند) تصویب شد. ماده هشتم فراتت می شود؛ ماده هشتم

الف - هر زمین بایر متعلق به دولت که شرکت برای عملیات خود در ایران لازم بداند و برای مقاصد عمومی مورد احتیاج دولت نباشد چنان بشرکت واگذار خواهد شد طریقه تحصیل اراضی مذکور بطریق ذیل خواهد بود.

هر وقت قطعاً از اراضی مذکور مورد احتیاج شرکتی واقع می شود باید شرکت یک چندین قشه ای که در روی آن زمین مورد احتیاج با رنگ آبیژی مشخص گردیده باشد به وزارت مابنه ارسال بنماید.

دولت در صورتی که اعتراضی نداشته باشد متعهد می شود که در ظرف سه ماه از تاریخ وصول تقاضای شرکت موافقت خوفا اظهار بنماید.

الحقوق را بنماید. تقاضای خود را در صورتیکه به استناد رئیس - رای گرفته میشود بماده هفتم آقایان موافقین قیام فرمائید

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده نهم؛ ماده نهم

۱ شرکت در مدت سه سال اول عملیات خود در ایران از هرگونه مالیات بفتح دولت و شهرداریها که قبلاً معمول است و با در آینده وضع شود معاف بوده و در عوض برای هر تن نفت که جهت فروش در ایران و یا صادر کردن حمل می نماید سه (۳) پنی استرلینگ بدولت تادیه بنماید

۲ - شرکت صورت مجانبه مربوط بمقدار نفت و آکه در سال گذشته حمل نموده اول مارس هر سال در طهران بوزارت مابنه ارسال خواهد داشت و در همان تاریخ وجوه لازم لتادیه بدولت را نیز خواهد پرداخت

دولت حق خواهد داشت محاسبات مذکور را تقنین نماید.

۳ - برای جلوگیری از امکان نوجه ضرر بدولت در موقع تغییر قیمت پول انگلیسی طریقین بشرح قبیل توافق حاصل بودند

الف - هرگاه موفقی قیمت طلا در لندن از شش لیره استرلینگ (۶ لیره استرلینگ) در مقابل یک اونس تروی Troy ounce یا در مقابل یک اونس تروی Penny که علاوه بر شش لیره استرلینگ در مقابل یک اونس تروی Troy ounce در روز پرداخت قیمت طلا برای نماید بر یک مبالغ لازم.

التادیه بدولت از طرف شرکت به موجب این قرارداد به میزان یک یک هزار و چهارصد و پنجاه و پنج پنی مزیوره افزوده خواهد گردید.

ب - هرگاه موفقی دولت تصور کرد باینکه دیگر طلا و مبنای عمومی قیمتها و معاملات لیست و طریق لتادیه های مذکور در فوق تضییعی را بکند منظور طریقین است برای

ب - اراضی دائر متعلق بدولت و آکه شرکتنا محتاج پیدا میکند بطریقیکه در جزه قبیل مذکور است از دولت تقاضا خواهد کرد و دولت در ظرف سه ماه موافقت خود را در مقابل تقاضای شرکت دائر بفرش آراضی ادمار خواهد داشت در صورتیکه دولت اعتراض و احتیاجی به اراضی مزبور نداشته باشد قیمت این اراضی را شرکت تادیه خواهد کرد قیمت مزبور باید عادلانه باشد و از قیمت متعارفی اراضی که از همان نوع بوده و همان مصرف را داشته و در همان حوزه واقع شده باشد نباید تجاوز نماید.

ج - در صورتیکه دولت در مقابل تقاضاهای پیش بینی شده در جزوه ای (الف و ب) مذکور در فوق جوابی ندهد پس از انقضای دو ماه از تاریخ وصول تقاضای مزبور شرکت تذکر نامه جدیدی بدولت خواهد فرستاد چنانچه به تذکره نامه مزبور نیز در ظرف یکماه از تاریخ وصول جوابی داده نشود سکوت به منزله تصویب تلقی خواهد گردید.

د - اراضی را که متعلق بدولت نیست و برای شرکت لازم باشد با توافق با صاحبان اراضی مزبور و بسا توسط دولت شرکت تحصیل خواهد کرد در صورت عدم حصول موافقت در قیمت دولت صاحبان اراضی مزبور اجازت نخواهد داد که بیش از نرخ متعارفی اراضی مشابه مجاور مطالبه نمایند برای تقویم اراضی مذکور منظوریکه شرکت از مصرف آنها دارد ملاحظه قرار داده میشود

ه - ایندیه تاریخی و محل های که جنبه تاریخی یا صنعتی دارند و همچنین نواحی آنها تادیه متز مسافت از مقررات مذکور - مستحق هستند

و - شرکت حق غیر انحصاری خواهد داشت که از هر زمین بایر متعلق بدولت برای مصرف عملیات خود از هر نوع خاک و شن و سنگ آهک و سنگ کچ و سنگ و مصالح ساختمانی دیگر چنان استفاده نماید

مسلم است که اگر استفاده از مواد مذکور موجب ضرر شخصی ثالثی باشد باید شرکت چیران خسارت ذوی

دولت اقوام بینامیہ طرفین موافقت بینامیہ کو ہوجائے
 تہذیب پر موزوں اور تہذیب دہندہ و فرسوزت عدم حصول موافقت
 قضیہ مطابق مادہ ۲۶ محکمہ امت اجراء خواهد شد و
 حکایت در صورتی کہ قابل بہ تعبیر ضمیمہ مذکور در بند
 الف مذکور در فوق بشود فرمائی را کہ باید چاپہ ضمیمہ
 ضمیمہ مذکور کردہ معین و تاریخ اجرای آرا نیز معلوم
 خواهد نمود.

۴ - هر گاه کہ در پرداختہ مبلغ لازم التناہیہ بدولت
 مطابق تہذیبیہ مقرر در این قرار داد اتفاقاً از ناحیہ
 شرکت تاخیر بعمل آید برای مدت تاخیر از قرار پنج در
 صد (۱.۵) در سال فرج و چودہ منورہہ و اکثر شرکت خواهد
 پرداخت.

۵ - قبل از افتتاح سال سهام از تاریخ تصویب طرفین
 نسبت بہ میزان مالیاتی کہ شرکت در ازای مسافتہ کامل
 عملیات خود از هر گز کہ مالیات پانچ دولت و شہرداری ہا
 در قبضہ مدت امتیاز باید سابقانہ بہر روز موافق نظر حاصل
 خواهند نمود.

و نجیب - موافقتین با مادہ ہمہ قیام فرمائند
 (اغلب قیام نمودند)

و نجیب - تصویب شد. مادہ ہمہ
 مادہ ہمہ

الف - شرکت مجاز است کہ بدون تحصیل پروانہ
 مخصوصی اجراء کہ متصنفاً برای مصرف اعضا و مستخدمین
 خود لازم دارد وارد نموده و حقوق گمرکی و مالیات ہای
 معمولی حین ورودہ را بہر روزادہ
 کند تا حدی تا بعد از اتمام کار خواهد نمود کہ اجناس
 واردہ یا شخصاً غیر مستخدمین خود فروخته و یا واگذار
 اگردہ.

ب - شرکت بدو ششہ تحصیل پروانہ مخصوصی حق
 خواهد داشت کہ لوازم و مصالح و آلات طبی و جراحی و
 ادویہ را کہ برای مرتبہ خانہ ہا و مطبہ ہای خود در ایران
 لازم دارد وارد نماید و انشاء و اجناس مذکورہ در موقع
 ورودہ از تالیف حقوق گمرکی کہ بموجب مالیات و عوارض

بدولت و ذہر داوایا ہماکن خواهد بود، (۱) -
 ج - بدون تحصیل هیچگونہ پروانہ ای وبدون پرداختہ
 هیچ نوع حقوق گمرکی و مالیات و عوارض بدولت و
 شہرداریہا شرکت حق نخواہد داشت آنچه را کہ متصنفاً
 برای عملیات خود در ایران لازم دارد وارد نماید.
 د - صدور محصولات نفتی از پرداختہ حقوق گمرکی
 و عوارض مالیات و عوارض بدولت و ذہرداری ہا مساف
 خواهد بود.

و نجیب - موافقتین با مادہ ہمہ قیام فرمائند
 (اغلب قیام نمودند)

و نجیب - تصویب شد. مادہ ہازدم
 مادہ ہازدم

الف - شرکت و مستخدمینش از جانبہ قانونی دولت
 بہرہ مند خواهند بود
 ب - دولت در حدو قوانین و مقررات کنونی چہ
 نوع تسہیلات ممکنہ را برای عملیات شرکت مبدول خواهد
 داشت.

ج - هر گاه دولت در ارائشی کہ خط لوله ذرک
 عبور میکند یا شخص دیگری امتیازاتی برای بکار انداختن
 معدن اعطا کند باید وادار نماید کہ احتیاطات لازمہ را
 بعمل آورد کہ عملیات آنها بیوساست و عملیات شرکت
 خرابی وارد نسازد
 د - شرکت مکلف است ملاحظہ ای را کہ برای ساختن
 خانہ و دکا کین و سایر بنا ہای دیگر خطرناک است معین
 کند تا دولت بتواند اہالی را بہر وقت از سکونت در آن
 محل منع نماید

و نجیب - موافقتین با مادہ ہازدم قیام فرمائند
 (اکثر برخاستند)

و نجیب - تصویب شد. مادہ دوازدم
 مادہ دوازدم

شرکت ملزم نخواہد شد مسکناً هیچ قسمتی از چودہ
 خود و متصنفاً در آمد حاصلہ از عملیات خود را بویول

ایزانی جدید نماید مستخدمین خارجی شرکت مجاز خواهند
 بود کہ اسبابی را کہ بابت حقوق خود در یافتہ میشوند
 مابہر نمایند

و نجیب - موافقتین با مادہ دوازدم قیام فرمائند
 (اکثر برخاستند)

و نجیب - تصویب شد. مادہ سیزدم
 مادہ سیزدم

شرکت مکلف ہوجنمایند ہر دولتی کہ نمایندہ دولت تقاضا
 کند در مدت متناہی بہرخرج خود مواد ہای صحیح از
 تمام طرحہا و نقشہ ہا و رسمہا و سایر مدارک و اسناد واقع
 یا متناہی را کہ موجود دارد بوزارت مالہ بدهد
 بیلارو در تمام مدت امتیاز شرکت تمام اطلاعات ہم
 علمی و فنی را کہ از نتیجہ عملیات خود در ایران بہست
 آردہ بدولت ارسال خواهد داشت

تمام اسناد و مدارک مذکورہ را دولت بہ عنوان عرصانہ
 فنی خواهد نمود
 و نجیب - رای کرتہ بشود بیادہ - ہزدم موافقتین
 قیام فرمائند

(اکثر برخاستند)

و نجیب - تصویب شد. مادہ چہاردم قرائت میشود:
 مادہ چہاردم

الف - دولت بیمل خود در ہر موقع مناسبی حق
 خواهد داشت اسبہ فتنش عملیات فنی شرکت در ایران
 نمودہ و برای اجرای این مقصود از اہل خیرہ و مستخدمین
 فنی مأمورینی بیکارود

ب - شرکت تمام مدارک و اسناد مربوطہ بہ اطلاعات
 علمی و فنی و تمام ملسات و وسایل و آلات اندازہ کرتن
 استخراج نفت را در دسترس مأمورین خیرہ و مستخدمین
 دولت خواهد گذارد و بیلارو مأمورین سبزور در تمام
 ادارات شرکت و در تمام خاک ایران حق تحصیل ہرگونہ
 اطلاعی را خواهد داشت

و نجیب - موافقتین مادہ چہارم قیام فرمائند
 (اغلب قیام نمودند)

و نجیب - تصویب شد. مادہ ہازدم
 مادہ ہازدم

۱ - طرفین تصدیق دارند و قبول بینامیہ کہ اصل
 کہ مدار اجرائی این قرار داد بچہاد است کہ بر مبالغ
 طرفین حفظ حد اعلائی منتج ہونہ بدصرفہ چولی برانوارہ
 و عملیات حد در ایران ضرورت عالی دارد
 ۲ - مسلم است کہ شرکت صنعتگران و مستخدمین
 فنی و تجاری خود را با نیازہای کہ از شخص ذی صلاحیت
 و با تجربہ در ایران یافتہ شود از اتباع ایران انتصاب
 خواهد کرد و این نیز مسلم است کہ مستخدمین غیر فنی
 شرکت متصنفاً از اتباع ایران نخواہند بود

۳ - طرفین موافقت بینامیہ در اینکہ طرح موسمی
 مطالعہ و تحقیق نمایند کہ بر طبق آن چراحل و مرتباً مستخدمین
 غیر ایرانی را تقابل دادہ و بجای آنها بطور تصادفی در کوات
 تربیت مدت ممکن از اتباع ایرانی بیکارود

و نجیب - موافقتین با مادہ ہازدم قیام فرمائند
 (عہدہ زیادی قیام نمودند)

و نجیب - تصویب شد. مادہ شانزدم
 مادہ شانزدم

شرکت تشکیلات و تجارت تاسیسات و تقشش وادارہ وسایل
 سعی و مسحت موسمی را مطابق جدولترین طریقہ بچہاد
 ممولہ در ایران در تمام اداراتی و انشاء و مساکن اضافہ و
 عملیات خود کہ در حوزہ امتیاز بہ کار میبکشد بہودہ
 میکند.

و نجیب - موافقتین مادہ شانزدم قیام فرمائند.
 (اکثر برخاستند)

و نجیب - تصویب شد. مادہ ہفتم
 مادہ ہفتم

در ہر دولتی در تمام مدت امتیاز بیلارو بر لولہ اصل
 خود برای حمل نفت مایع شرکت میتواند لولہ با لوازم
 مربوطہ آن برای حمل انواع کاز بسازد و کاز های منورہ
 را میتواند سازد و با جو ایران بفرستد برساند.

در صورتی که شرکت لوله گاز مذکور را بسازد سهام
مقررات این قرار داد شامل آن خواهد بود. جز این که
بجای مالیات حمل نفت مذکور در بند (۱) از ماده (۹)
شرکت بلك والیائی ممالک بیوز در صورت درآمد غیر خالص خود
که از فروش گازهای بیوز در داخل و با خارج ایران
جایب شود بملک خواهد پرداخت.
ولیس - موافقت با ماده مقدمه قیام فرمائید.
(انتخاب بر خاستند)
ولیس - تصویب شد. ماده مقدمه.

ماده مقدمه
هر وقت شرکت سهام جدیدی در معرض فروش عمومی
میگردد باید دفتر ثبت قضائی متراکه آن را در همان
موقع که در سایر نقاط شروع می شود در طهران نیز بر
قرار نماید.
ولیس - موافقت با ماده مقدمه قیام فرمائید.

(عده زیادی قیام نمودند)
ولیس - تصویب شد. ماده نوزدهم.
ماده نوزدهم

۱- الف - در مدت دو سال آخر امتیاز و یا در فاصله
دو سال پس از اتمام قبلی که راجع بزرگ امتیاز مطابق ماده
(۲۰) داده می شود شرکت جز بضرکتهای تابع خود
حق فروش یا انتقال بلك یا چندین قسمت از اموال غیر
منقول خود را که در ایران است ندارد. در مدت های
مذکور نیز شرکت حق انتقال و خارج کردن هیچ قسمتی از
اموال منقول خود را ندارد مگر آنکه اشخاص مزبور از جزیر
انتقال اقدام باشد.

ب - در دوام مدت قبل از دو سال آخر امتیاز هیچ
قطعه از اراضی و یا که شرکت بمناء از دولت تصویب کرده است
بمی تواند انتقال دهد و همچنین چیزی که از اموال منقول
خود را نیز باستانی آنچه غیر منقول و یا اینکه دیگر مورد
اجتناب مملکت است شرکت در ایران نیست (جز در مورد بند ۲
از ماده (۲۰) بدینتران از ایران خارج نماید.
۲- در خانه امتیاز خواه بواسطه انقضای عادی مدت

حقوق کمرکی و سایر حقوق و عوارض مربوطه وقت و
فروشی برساند.

۳- اگر ترك امتیاز بعد از مدت هفده سال اول واقع
شود بعد از انقضای دو سال مهلت مذکور در بند (۱)
این ماده کلیه دارائی شرکت در ایران (بطوری که در
قسمت ۳ ماده (۱۹) تصریح شده) بمناء و بدون هیچگونه
تجدیدی بطور سالم و قابل استفاده مالک دولت خواهد شد و
شرکت در آینده از هرگونه بهره ای خواهد بود چنانچه
بیشتر به مصلحت طرفین مربوط به قبل از انقضای مدت
مذکور در فوق اختلافاتی حاصل شود بطریق حکمیت مذکور
در ماده ۲۶ قبضه خواهد یافت.

ولیس - موافقت با ماده بیستم قیام فرمائید.
(اکثر قیام نمودند)
ولیس - تصویب شد. ماده بیست و دوم.
ماده بیست و دوم

طرفین متعهدین اعلام می دارند که اجرائی این
قرارداد یعنی بر اصول متقابل حسن نیت و صداقت و تسهیر
معتول و متناسب این قرار داد باشد.
شرکت سرعینا تعهد می نماید که در هر وقت و در هر
موقع حقوق و امتیازات و منافع دولت را در نظر داشته
و اقدام بیخ عملی و یا خود داری الاصلی که موجب زیان
دولت باشد ننماید.

این امتیاز برای مدت شصت سال که ابتدای آن از
تاریخ تصویب شروع میشود بضرک اظهار می گردد.
قبل از تاریخ انقضای مدت این امتیاز نمی تواند خانه
بیجا گفته مگر در موارد ذیل:
اولا - در موردی که شرکت بر طبق ماده (۲۰) امتیاز
را ترك نماید.

ثانیا - در موردی که در ماده (۵) پیش بینی شده
ثالثا - اگر عمده حکمیت بر اثر ارتکاب تخلفی نسبت
به اجرائی مقررات این قرار داد لایزال آن را اعلام ندارد
تخلیف به معنی مذکور در فوق منحصرا بپولرد قابل است؛
الف - هرگاه عملی که بر حسب رأی عمده حکمیت
باید بملک پرداخته شود یا بلك یا بعد از تاریخ صدور
رأی ناپدید نکردد.

ب - هرگاه تصمیم بر اصلاح اختیاری و یا اجباری
شرکت گرفته شود.
ج - هرگاه ثابت شود شرکت بر خلاف مصالح عالی
کنکور عمل کرده است.
در مورد سایر مخططات که نسبت به مقررات این

قرارداد از طرف طرفین
موردی که ناشی از مقررات و شرایط این قرار داد در
صورتی که ناشی از مقررات و شرایط این قرار داد
که شرکت را تخلیب و آن را متخلف از این قرارداد محسوب
دارد. اجرائی هر بلك از مقررات این قرار داد که در
الفرس مازر و غیر آنهاست موجب این خواهد شد که مدعی

رئیس - عده رای دهندگان یکصد و ده نفر باغاف
آراء بصوب شد. آقای وزیر عالی
[۴ - تقدیم پاک لافه لایحه از طرف وزارت عدلیه]
ولیر عالی - لایحه است از طرف وزارت عدلیه تقدیم
میکند که یکصد و بیست و نه نفر است
رئیس - یکصد و بیست و نه نفر است.
[۵ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - برای اینکه آقایان هیئت رئیسه شنب را
تعیین فرمایند و کمیسیونها را تشکیل بدهند اگر بصوب
میرماید جلسه را ختم کنیم (صحیح است) اجلسه
آینده یکشنبه ۲۵ بهمن سه ساعت بظهر مالدیه دستور
فرمایش موجوده
(مجلس لیساعت بظهر مالدیه ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

اجازه ساختن و نگاهداری لوله حمل نطف بشرکت لوله نطف ایران

تصرفات

بعضی اصطلاحات مستعمله در این فرار داد قطع نظر از هر معنی دیگری که ممکن است در حال حاضر آیه در
موارد دیگر داشته باشد در این قرارداد مطابق تصرفات ذیل معنی خواهد شد.

دولت

یعنی دولت شاهنشاهی ایران.

شرکت

یعنی شرکت لوله نفت ایران - از ممالک متحده امریکا و تمام شرکتهای تابعه آن.

شرکت لوله نفت ایران

یعنی شرکت لوله نفت ایران با هر شخص حقوقی دیگری که این امتیاز با بصوب دولت ایران مطابق ماده ۲۱ بدو
منتقل شود.

شرکت تابعه

یعنی شرکتی که این شرکت حق تعیین بیش از نصف مدیران آن را مستقیماً یا بطور غیر مستقیم داشته و یا بطور
مستقیم یا غیر مستقیم مالک مقداری از سهام آن باشد که با آن مقدار سهم بیش از پنجاه در صد حق رأی در مجمع عمومی
آن برای شرکت تضمین شده باشد.

نفت

کلمه نفت مستعمله در این قرارداد شامل کلیه نفتهای خام و تمام محصولات و مشتقات مایع آنها و همچنین سایر
مواد سوختی که در حال مایع و یا گاز بوده و قابل حمل بالوله باشد میگردد.

عملیات شرکت در ایران

یعنی تمام عملیات صنعتی و تجاری وقتی که شرکت منحصراً برای اجرای این امتیاز انجام میدهد.

تاریخ تصویب

یعنی تاریخی که امتیاز با بصوب مجلس و صحنه اولی حضرت امیران شاهنشاهی رسیده است

لیزه استرلینگ

یعنی واحد پول رایج انگلیسی. یک شلینگ یک بیستم یک لیزه استرلینگ و یک پنی یک دوازدهم یک
شلینگ میباشد.

تن

یعنی تن متریک (بکهار کیلوگرام).

سال - (سال تقویمی) و ماه

یعنی دوره هالی از زمان که مطابق تقویم کرکین (هجری) سال و ماه کشته میشود.

ماده اول

الف - دولت برای ساختن و نگاهداری لوله حمل نفت حق غیر انحصاری بشرکت میدهد.

لوله نفت بین نقاطی که در هر قسمتی از ایران شرکت انتخاب مینماید با رعایت حقوقی که بشرکت‌های دیگر اعطاء شده و باخواهد شد. امتداد خواهد یافت.

ب - لوله اصلی نفت شامل یک یا چند خط لوله خواهد بود و میزان ظرفیت لوله هارا شرکت تعیین خواهد نمود. شرکت حق غیر انحصاری خواهد داشت که ضمیمه خانه و مؤسسات تلمبه و حمل ذخیره و سایر مؤسسات لازم برای عملیات خود ساخته و بملاوه و بمنظور از مبادا استفاده از لوله اصلی لوله‌های فرعی ایجاد و لوله اصلی مذکور را به لوله‌های عروس و خصوصی در ایران و در ممالک مجاور اتصال دهد.

ماده دوم

لوله‌های نفت شرکت می‌توانند نفت حاصله در ایران و یا افغانستان را حمل نمایند.

ماده سوم

الف - نفتی را که لوله حامل مینماید ممکن است متعلق بشرکتها و مؤسسات ذیل باشد:

۱ - نفت متعلق بپتروشکت.

۲ - نفت متعلق بشرکت نفت آمریکا و ایران و یا نفتی که در افغانستان استخراج شده باشد.

۳ - نفت متعلق بشرکتها و یا مؤسسات دیگر ایرانی یا خارجی که در ایران حق استخراج نفت دارند و بعد از این آنها در این قرار داد بیاتر ۶ عوم ۶ نامیده میشوند.

ب - حمل نفت عوم تابع شرایط عوم ذیل خواهد بود:

۱ - شرکت متعهد است که نفت متعلق بهموم در انا میزان چهل درصد ظرفیت لوله اصلی خود بدون هیچ بیضی ماهیانه حمل نماید.

۲ - نفت متعلق بهموم برای حمل شدن باید در نقاطی که شرکت تعیین مینماید تحویل گردد. و نفت مزبور از جهت جنس و وزن مخصوص باید تقریباً نظیر نفتی باشد که شرکت معمولاً حمل مینماید. و الا شرکت حق خواهد داشت از حمل آن امتناع نماید.

شرکت میتواند مقدار نفتی که تحویل گرفته است مقدار آب و اجزاء محتوی در آن را که بر طبق امتحانات معمولی تعیین میشود موضوع نماید.

۳ - نفتی را که جهت حمل کننده گان مختلف تحویل میدهند ممکن است در لوله‌های موازی شرکت با یکدیگر مخلوط گردند و بنابراین این صاحبان آن‌ها حق مطالبه عین نفت تحویل شده را نداشته‌اند اما حق استرداد مخلوط معادل را دارند.

۴ - شرکت مسئول ضایعات نفت که در اثر وقوع خارج از حدود اختیار و بدون تقصیر خود بشرکت حاصل شود میباشد.

۵ - شرکت وسایل متقنی برای جلوگیری از وقوع حریق در مؤسسات خود فراهم خواهد ساخت.

۶ - شرکت حق دارد قیمت حمل نفت را به مأخذ کاپه مخارج واقعی حمل و نقل بملاوه مبلغی معادل پانزده درصد مخارج مزبور بعنوان فایده مطالبه نماید.

مخارج واقعی حمل عبارت است از:

اول - مخارج واقعی بهره برداری از لوله‌ها و منضمانت آن از جمله حقوق و مزد کارکنان و سوخت قوه الکتریک و نگاهداری و تعمیرات و مال‌الاجاره و غیره. مطابق دفتر حسابیانی سال گذشته شرکت.

دوم - مخارج عمومی و واقعی اداری شرکت.

سوم - مبلغی معادل ده درصد سرمایه که برای باجستن لوله‌های نفت صرف شده بعنوان استهلاك سرمایه.

چهارم - منفعتی معادل پنج درصد سرمایه‌ای که به مصرف رسیده است. پس از وضع استهلاك.

۷ - شرکت در ازاء عملیات دیگری که غیر از وظیفه حمل نفت از قبیل جمع آوری نفت. ابار کردن. نصب کردن و بارگیری نمودن در کشتی و غیره انجام میدهد. تعرفه‌های مناسبی تعیین خواهد نمود.

۸ - شرکت میتواند نظامنامه‌هایی را جهت توزیع و حمل و نقل نفت وضع نماید بشرطی که اینک نظامنامه‌های مزبور مخالف روح اینقرار داد نباشند.

ماده چهارم

شرکت متعهد است که نفت متعلق بدولت را انا میزان بیست درصد ظرفیت ماهیانه لوله‌های اصلی خود حمل نماید و در این صورت از میزان چهل درصدی که شرکت بر طبق مقررات ماده ۳ متعهد است برای عوم حمل نماید بقدر نفتی که برای دولت حمل مینماید کاسته خواهد شد.

در صورتی که نفت متعلق بهموم برای حمل موجود نباشد بر حسب تقاضای دولت شرکت ملزم خواهد بود تا میزان چهل درصد ظرفیت ماهیانه لوله‌های اصلی خود نفت متعلق بدولت را حمل نماید.

تقریباً حمل نفت متعلق بدولت تابع مقررات ذیل خواهد بود.

الف - تابع مقررات مذکور در جزوهای (۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۸) بندب از ماده ۳.

ب - تابع مقررات جزو (ب ۶) از ماده ۳ و لایحه پانزده درصد (۱/۱۵) مذکور بر مخارج حقیقی علاوه نخواهد شد.

ج - تابع مقررات جزو (ب ۷) از ماده ۳ با تخفیفی معادل ده درصد تعرفه‌های معمولی.

ماده پنجم

هویتی که نتیجه مطلوبه از انجامات در نقاطی که ایجاد لوله اصلی برای حمل نفت آن متعلق بود بشرط میباشد حاصل گردید. شرکت شروع به مطالعه و رفعیه بر داری لوله اصلی نمود و پس از آن که مجوز آن گردید. که نفت بقدر کافی قابل حمل در مناطق مذکور وجود دارد. مخارج ساختن لوله و ابار ایجاد می‌گردد. بنابراین لوله اصلی خواهد نمود.

شرکت ساختمان مذکور را بدون وقفه بی وجه تا تکمیل خط اصلی ادامه میدهد هرگاه ثابت شود که شرکت تمهیدات مذکور در فوق را انجام نداده است دولت حق خواهد داشت که با دادن یک اخطار نامه قبلی ششماهه این امتیاز را منسوخ نماید.

ماده هشتم

شرکت حق دارد مجلی را که برای نقاط انتهایی لوله اصلی و راهها و سایر مؤسسات و عملیات خود مناسب بداند انتخاب نماید ولی قبل از شروع ساختمان هر قسمی از لوله اصلی و سایر مؤسسات باید موافقت دولت را نسبت به نقشه های مربوطه جلب نماید.

ماده نهم

عملیات شرکت در ایران بطریق ذیل محدود میشود.

۱ - ساختمان هر خط آهن و هر بند مرزول بوصول موافقت قبلی بین دولت و شرکت خواهد بود.

۲ - اگر شرکت مایل بدانشن سرورسی نلتن و لنگرکراف و تلگراف بیسیم و هواپیمائی باشد باید قبلاً موافقت دولت

را در این خصوص جلب کند.

اگر دولت برای دفاع ملی یا در موقع پیش آمدن فوج الماده دیگری احتیاج بوسائط نقلیه و وسایل ارتباطیه شرکت پیدا کند نمید مینماید حتی الامکان کمتر موجب تضییع عملیات شرکت بشود و نیز خسارانی را که از این حیث متوجه شرکت میکردد بطور حقیقتی جبران نماید.

ماده هشتم

الف - هر زمین بایر متعلق بدولت که شرکت برای عملیات خود در ایران لازم بداند و از برای مقاصد عمومی مورد احتیاج دولت نباشد مجاناً بفرشک و اگذار خواهد شد. طریقه تصمیل اراضی مذکور بشریب ذیل خواهد بود.

هر وقت قطعه ای از اراضی مذکور مورد احتیاج شرکت واقع میشود باید شرکت بک یا چندین نقشه ای که در روی آن زمین مورد احتیاج با رنگ آمیزی مشخص کرده باشد بوزارت مالیه ارسال بدارد.

دولت در صورتی که اعتراضی نداشته باشد تمهید میشود که در ظرف سه ماه از تاریخ تقاضای وصول شرکت موافقت خود را اظهار بدارد.

ب - اراضی دائر متعلق بدولت را که شرکت احتیاج پیدا میکند بطریقی که در جزء قبل مذکور است از دولت تقاضا خواهد کرد و دولت در ظرف سه ماه موافقت خود را در مقابل تقاضای شرکت دائر بفرش آن اراضی اعلام خواهد داشت. در صورتی که دولت اعتراضی و احتیاجی ببارشی مزبور نداشته باشد قیمت این اراضی را شرکت تأدیه خواهد کرد. قیمت مزبور باید عادلانه باشد و از قیمت متعارفی اراضی که از همان نوع بوده و همان مصرف را داشته و در همان حوزه واقع شده باشد نباید تجاوز نماید.

ج - در صورتی که دولت در مقابل تقاضای پیش بینی شده در جزء های (الف و ب) مذکور در فوق جوابی ندهد. پس از اشتیاق دو ماه از تاریخ وصول تقاضاهای مزبور شرکت بگذار نامه جدیدی بدولت خواهد فرستاد. چنانچه به بگذار نامه مزبور نیز در ظرف یک ماه از تاریخ وصول جوابی داده نشود سکوت دولت بمنزله تصویب تلقی خواهد کردید.

د - اراضی را که متعلق بدولت نیست و برای شرکت لازم باشد با توافق با صاحبان اراضی مزبور و با توسط دولت شرکت تحصیل خواهد کرد. در صورت عدم حصول موافقت در قیمت دولت بصاحبان اراضی مزبور اجازه نخواهد داد که بیش از نرخ متعارفی اراضی منقابه مجاور مطالبه نمایند. برای تقویم اراضی مذکور منظوری که شرکت از مصرف آنها دارد مأخذ قرار داده میشود.

ه - اثبته تاریخی و علمائی که جنبه تاریخی یا صنعتی دارند و همچنین نواحی آنها تا دویست متر مسافت از مقررات مذکور مستثنی هستند.

و - شرکت حق غیر انحصاری خواهد داشت که از هر زمین بایر متعلق به دولت برای مصرف عملیات خود از هر نوع خاک و شن و سنگ آهک و سنگ کچ و سنگ و مصالح ساختمانی دیگر عمناً استفاده نماید.

مسل است که اگر استفاده از مواد مذکوره موجب ضرر شخصی ثالثی باشد باید شرکت جبران خسارات ذوی الحقوق را بنماید.

ماده نهم

۱ - شرکت در مدت سی سال اول عملیات خود در ایران از هر گونه مالیات بمنت دولت و شهر داری ها که فعلاً معمول است و یا در آینده وضع شود معاف بوده و در عوض برای هر تن نفتی که کچه فروش در ایران و یا صادر کردن حمل مینماید سه پنی (استرلینگ) (۳ پنی) بدولت تأدیه مینماید.

۲ - شرکت صورت محاسبه مربوطه بمقتدار نفتی را که در سال گذشته حل نموده اول مارس هر سال دوتهران بوزارت مالیه ارسال خواهد داشت و در همان تاریخ وجوه لازم التأدیه بدولت را نیز خواهد پرداخت.

دولت حق خواهد داشت محاسبات مذکوره را تقطیع نماید.

۳ - برای جلوگیری از امکان توجه ضرر بدولت در موقع تغییر قیمت پول انگلیسی طرفین بشرح ذیل توافق حاصل نموده:

الف - هر گاه موقعی قبضت طلا در لندن از شش لیره استرلینگ (۶ لیره استرلینگ) در مقابل یک اونس نروی (Ounce troy) تجاوز نماید برای هر پنی (Penny) که علاوه بر شش لیره استرلینگ در مقابل یک اونس نروی (Ounce troy) در روز پرداخت قیمت طلا فرق نماید بر کلیه مبالغ لازم التأدیه بدولت از طرف شرکت به موجب این قرار داد بمیزان یک یک هزار و چهار صد و چهل $\frac{1}{1000}$ مبالغ مزبور افزوده خواهد کردید.

ب - هر گاه موقعی دولت ضرر کرد باینکه دیگر طلا مبنای عمومی قیمتها و معاملات نیست و طریق تأدیه های مذکور در فوق تضمینی را که منظور طرفین است برای دولت فراهم نمی نماید طرفین موافقت مینمایند که تضمین تضمین مزبور را تغییر دهند و در صورت عدم حصول موافقت. قضیه مطابق ماده ۲۴ حکمیت ارجاع خواهد شد و حکمیت در صورتیکه قائل به تغییر تضمین مذکور در بند (الف) مذکور در فوق بشود شرایطی را که باید جانشین تضمین مذکور گردد معین و تاریخ اجرای آنرا نیز معلوم خواهد نمود.

ج - هرگاه در پرداخت مبالغ لازم التأدیه بدولت مطابق تاریخهای مقرر در این قرار داد اتفاقاً از ناحیه شرکت تأخیر بعمل آید. برای مدت تأخیر از قرار پنج درصد (۵٪) در سال فرج وجود مزبور و اشترک خواهد پرداخت.

د - قبل از اشتیاق سال سی ام از تاریخ تصویب طرفین نسبت بمیزان مبالغی که شرکت در ازای حمایت کامل عملیات خود از هر گونه مالیات بمنت دولت و شهر داری ها در طبقه مدت امتیاز باید تسلیه میرد از توافق نظر حاصل خواهد نمود.

ماده دهم

الف - شرکت مجاز است که بدون تحصیل پروانه خصوصی آنچه را که منحصراً برای مصرف اعنا و مستخدمین خود لازم دارد وارد نموده و حقوق کمرکی و مالیاتهای معمولی حین ورود را بپردازد.
شرکت نماینده را امتیاز خواهد نمود که اجناس وارده بانقضای غیر مستخدمین خودش فروخته و با واگذار نکند.

ب - شرکت بدون تحصیل پروانه خصوصی حق خواهد داشت که لوازم و مصالح و آلات طبی و جراحی و ادویه‌ای را که برای برضخانه‌ها و مطب‌های خود در ایران لازم دارد وارد نماید. و اشیاء و اجناس مذکوره در موقع ورود از تأدیبه حقوق کمرکی و هرجوع مالیات و عوارض بدون و شهرداریها معاف خواهد بود.
ج - بدون تحصیل هیچگونه پروانه‌ای و بدون پرداخت هیچ نوع حقوق کمرکی و مالیات و عوارض بدون و شهرداریها. شرکت حق خواهد داشت آنچه را که منحصراً برای عملیات خود در ایران لازم دارد وارد نماید.
د - صدور محصولات نفتی از پرداخت حقوق کمرکی و هر نوع مالیات و عوارض بدون و شهرداری ها معاف خواهد بود.

ماده یازدهم

الف - شرکت و مستخدمینش از حمایت قانونی دولت بهره‌مند خواهند بود.
ب - دولت در حدود قوانین و مقررات کنونی. همه نوع تسهیلات ممکنه را برای عملیات شرکت میبذول خواهد داشت.

ج - هرگاه دولت در اراضی که خط لوله شرکت عبور می کند بانقضای دیگری امتیازاتی برای به کار انداختن ممان اعطاء کند. باید وادار نماید که احتیاطات لازمه را بعمل آورد که عملیات آنها بمؤاسات و عملیات شرکت خسارنی وارد نسازد.
د - شرکت مکلف است منطقه‌ای را که برای ساختن خانه و دکاکن و سایر بناهای دیگر خطرناک است تعیین کند تا دولت بتواند اهالی را مسبق و از سکونت در آن محل منع نماید

ماده دوازدهم

شرکت ملزم نخواهد شد که هیچ قسمتی از وجوه خود و مخصوصاً در آمد حاصله از عملیات خود را به بیول ایرانی تبدیل نماید مستخدمین خارجی شرکت مجاز خواهند بود که اسعاری را که بابت حقوق خود دریافت می دارند صادر نمایند

ماده سیزدهم

شرکت تعهد می نماید که هر موفقی که نمایند دولت تقاضا کند در مدت مناسبی بخرج خودسواد های منجیب از تمام طرح ها و نقشه‌ها و رسمها و سایر مدارک و اسناد واجبه به امتیاز را که موجود دارد بوزارت مالیه بدهد

بعلاوه در تمام مدت امتیاز. شرکت تمام اطلاعات مهم علمی و فنی را که از نتیجه عملیات خود در ایران بدست آورده بدون ارسال خواهد داشت

تمام اسناد و مدارک مزبوره را دولت بعنوان محرمانه تلقی خواهد نمود

ماده چهاردهم

الف - دولت ببدول خود در هر موقع مناسبی حق خواهد داشت امر به تفتیش عملیات فنی شرکت در ایران نموده و برای اجرای این مقصود از اهل خریه و متخصصین فنی مأمورین بکمکارد.

ب - شرکت تمام مدارک و اسناد مربوط به اطلاعات علمی و فنی و تمام مؤسسات و وسایل و آلات اندازه گرفتن استخراج نفت در دست رس مأمورین خریه و متخصصین دولت خواهد گذارد وبعلاوه مأمورین مزبور در تمام ادارات شرکت و در تمام خاک ایران حق تحصیل هرگونه اطلاعاتی را خواهند داشت

ماده پانزدهم

۱ - طرفین تصدیق دارند و قبول می نمایند که اصلی که مدار اجرایی این قرارداد می باشد آنست که در منافع طرفین حفظ حد اعلائی منتج بودن و صرفه جویی در اداره و عملیات شرکت در ایران ضرورت عالی دارد

۲ - مسلم است که شرکت مستفکران و مستخدمین فنی و تجاری خود را به اندازه‌ای که اشخاص ذی صلاحیت و با تجربه در ایران یافت شود از اتباع ایران انتخاب خواهد کرد و این نیز مسلم است که مستخدمین غربی شرکت منحصراً از اتباع ایران خواهند بود.

۳ - طرفین موافقت می نمایند در اینکه طرح عمومی مطالعه و تهیه نمایند که بر طبق آن هر سال و مرتباً مستخدمین غیر ایرانی را تقلیل داده و به جای آنها با بطور تصاعدی در کوتاه ترین مدت ممکن از اتباع ایرانی بکمبارند.

ماده شانزدهم

شرکت تفکیکات و مخارج ناسبت است و تفتیش اداره و وسایل صحی و مسجت عمومی را مطابق جدیدترین طریقه چنانست معموله در ایران در تمام اراضی وابسته و مساکن اعضاء و عملیات خود که در حوزه امتیاز به کار میکنند بدهد. میگرد

ماده هفدهم

در هر موقعی در تمام مدت امتیاز. علاوه بر لوله اصلی خود برای حمل نفت مانع. شرکت میتواند لوله یا لوازم مربوطه آن برای حمل انواع کاز بسازد. و کازهای مزبور را میتواند صادر و یا در ایران بفروش برساند.
در صورتیکه شرکت لوله کاز مذکور را بسازد تمام مقررات این قرارداد شامل آن خواهد بود. جز اینکه بجای مالیات حمل نفت مذکور در بند (۱) از ماده (۸). شرکت بک مالیاتی معادل پنج در صد درآمد غیر خالص خود که از فروش کازهای مزبور در داخل و خارج ایران حاصل شود بدونک خواهد پرداخت

ماده هیجدهم

هر وقت شرکت اسباب جدیدی در مدرن فروش عمومی میگذارد باید دفاتر ثبت نقضای اشتراک آرد در همان موقع که در سایر نقاط شروع میشود. در طهران نیز برقرار نماید

ماده نوزدهم

۱ - الف - در مدت ده سال آخر امتیاز و با درفاصله دوسال پس از اطلاع قبل که راجع بزرگ امتیاز مطابق

ماده (۲۰) داده میشود. شرکت جز پیشرفتهای تابع خود. حق فروش یا انتقال بلك یا چندین بلك از اموال غیر منقول خود را که در ایران است ندارد. در مقدماتی مذکور نیز شرکت حق انتقال و خارج کردن هیچ قسمتی از اموال منقول خود را ندارد. مگر آنکه اشیاء مزبور از حیث انتفاع افتاده باشد.

ب - در تمام مدت قبل از ده سال آخر امتیاز هیچ قسمتی از اراضی را که شرکت بجاناً از دولت تحصیل کرده است نمی تواند انتقال دهد و همچنین هیچیک از اموال منقول خود را نیز با استثنای آنچه غیر بقید و یا اینکه دیگر مورد احتیاج عملیات شرکت در ایران نیست (جز در مورد بند ۲ از ماده (۲۰) نمیتواند از ایران خارج نماید.

۲ - در خانه امتیاز خواه بواسطه انقضای عادی مدت و یا بهر نحو دیگری پیش آمد کرده باشد تمام دارائی شرکت در ایران بطور سالم و قابل استفاده بدون هیچ مخارج و قیودی متعلق بدولت ایران میگردد.

۳ - جمله (تمام دارائی) منقول است بر تمام اراضی و آبشیر و کارخانهها و ساختمانها و چاهها و سدهای دریائی و راهها و لوله های حل نفت و لوله ها و رشته نغاب های فاضل آب و وسایل توزیع آب و ماشینها و مؤسسات و تجهیزات (از آن جمله آلات و ادوات) از هر قبیل و تمام وسایط نقلیه (مثلاً از جمله اتومبیل و آتروبلان) و تمام اجناس ابدار شده و سایر اشیائی که شرکت در ایران برای اجرای این امتیاز از آن استفاده مینماید.

ماده بیستم

۱ - شرکت حق خواهد داشت که در آخر هر سال مسیحه این امتیاز وانگ نماید. مشروط بر اینکه در مدت هفت سال اول از تاریخ تصویب. ششماه قبل و برای بقیه مدت امتیاز. دوسال قبل دولت را کتباً از ثبت خود مطلع سازد.

۲ - اگر شرکت در مدت هفده سال اول از تاریخ تصویب این امتیاز را ترک نماید. مجاز خواهد بود که اموال منقول خود را با معافیت از کلیه حقوق گمرکی و سایر حقوق و عوارض صادر نماید و یا اینکه به اختیار خود بهر خریداری بکشد. بخواهد اموال مزبور را با پرداخت حقوق گمرکی و سایر حقوق و عوارض مربوطه وقت فروش برساند.

۳ - اگر ترک امتیاز بعد از مدت هفده سال اول واقع شود. بعد از انقضای دوسال مهلت مذکور در بند (۱) این ماده. کلیه دارائی شرکت در ایران (بطوری که در قسمت ۳ ماده (۱۹) صریح شده) مجاناً وبدون هیچ گونه قیدی بطور سالم و قابل استفاده ملک دولت خواهد شد و شرکت در آنجا هیچگونه بهره ای نخواهد داشت. چنانچه نسبت به تعهدات طرفین مربوط به قبل از انقضای مدت مذکور در فوق اختلافاتی حاصل شود. بطریق حکایت مذکور در ماده ۲۴ فیصله خواهد یافت.

ماده بیست و یکم

این امتیاز برای مدت شصت سال که ابتدای آن از تاریخ تصویب شروع میشود بفرک اعطاء میگردد.

قبل از تاریخ انقضای مدت این امتیاز نمی تواند خانه پیدا کند مگر در موارد ذیل:

اولاً - در موردی که شرکت بر طبق ماده (۲۰) امتیاز را ترک نماید.

ثانیاً - در موردی که در ماده (۵) پیش بینی شده.

ثالثاً - اگر حکم حکمیت بر اثر ارتکاب تخلفی نسبت باجاری مقررات این قرارداد ابطال آن را اعلام دارد.

به معنی مذکور در فوق منحصر به موارد ذیل است:

الف - هرگاه مبلغی که بر حسب رای حکم حکمیت باید بدولت پرداخته شود تا یکماه بعد از تاریخ صدور رای

تایید نگردد.

ب - هرگاه تصویب بر اساس اخطاریت و یا اجباری شرکت گرفته شود.

ج - هرگاه ثابت شود در صورتیکه بر خلاف مواهب عالی کشور عمل کرده است.

در مورد سایر تعهدات که نسبت به مقررات این قرارداد داد از طرفین ناشی شود محکمه حکمیت در صلاحیت مسئولیتها و التزامات هزینه بر آن را تعیین خواهد نمود.

هر نوع انتقال این امتیاز مشروط به تصویب دولت است ولی در هر صورت شرکت متعهد است تکلیف اکثریت سهام آن بدست غیر ایرانی بگذارد.

هیئت مدیره شرکت باید همیشه ایرانی باشد.

ماده بیست و دوم

طرفین متعهدین اعلام میدارند که اجرای این قرارداد مبنی بر اصول متقابل حسن نیت و صداقت و تفسیر منقول و متناسب این قرارداد باشد.

شرکت صریحاً متعهد مینماید که در هر وقت و در هر موقع حقوق و امتیازات و منافع دولت را در نظر داشته و اقدام به هیچ عملی روا خودداری از عملی که موجب زیان دولت باشد ننماید.

این امتیاز را دولت. جز در مورد پیش بینی شده در ماده (۵). لغو نخواهد کرد و مفاد مقررات آن در آنچه بوسیله هیچ قانون عمومی و خصوصی و با هیچیک از دستورات و نظامات اداری و با ادلیات مقامات اجرایی قابل تغییر نخواهد بود.

ماده بیست و سوم

هرتخلف یا غفلتی از طرف شرکت راجع باجاری تعهدات و مقررات و شرایط این قرارداد در صورتیکه ناشی از فرس ماژور باشد بدولت حق نخواهد داد که شرکت را تعقیب و آنرا متخلف از این قرارداد محسوب دارد. اجرای هر یک از مقررات این قرارداد که در اثر فرس ماژور بتأخیر افتد موجب این خواهد شد که مدتی مسامحه مدت تأخیر به مدتی که برای اجرای تعهد شرکت طبق این قرارداد لازم است اضافه شود. علاوه هرگاه در مدت تأخیر خساری وارد شده و برای ترمیم آن نیز مدتی لازم باشد مدت مزبور هم بر مدتهای فوق اضافه میگردد.

معموداً بین طرفین مقرر است که مدت مذکور در ماده (۲۱) این قرارداد بهیچ وجه تمدید نخواهد شد مگر در صورتی که صادرات نفت شرکت برای لا اقل شصت روز متوالی بعلت فرس ماژور که در داخله ایران روی داده متوقف شده باشد.

اختلافات حاصله بین دولت و شرکت نسبت به مورد فرس ماژور بطریق حکمیت مذکور در ماده (۲۴) فیصله خواهد یافت.

ماده بیست و چهارم

الف - هر قبیل از اختلافات حاصله بین طرفین و خصوصاً اختلافات ناشی از تغییر مدلول این امتیاز نامه و حقوق و مسئولیت های مقرر در آن و همچنین هر اختلاف نظر در موردی که بموجب این امتیاز نامه محتاج به توافق نظر طرفین است بطریق حکمیت قطعی و فصل خواهد شد.

ب - طرفی که تقاضای حکمیت میکند باید تقاضای خود را بطریق دیگر کتباً ابلاغ نماید. طرفین هر یک

بلك حكم معين نموده و حكمتين قبل از شروع به حكمت يك ملك ثالثي انتخاب خواهند كرد . هر گاه حكمتين شرانند در ظرف دو ماه نسبت به تعيين حكم ثالث توافق نظر حاصل نمايند حكم مزبور را بقتضای یکی از طرفین . رئيس ديوان داوری دالمی بين المللی به تعيين خواهد نمود . چنانچه رئيس ديوان داوری دالمی بين المللی از حيث ملیت و ثابتت مطابق جزو (ج) حائز شرایط لازمه برای تعيين حكم ثالث نباشد حكم ثالث بوسيله نایب رئيس ديوان مزبور معين خواهد شد . ج - حكم ثالث بايد از ملت ايران و بالاسرکيا نباشد و علاوه ارتباط نزديک بزه با ايران و به مالک مستخدمه امريکا از حيث تعلق یکی از مستملکات با ممالک تحت الحمايه و يا مستعمرات و ممالک تحت قبهومت و ممالکی که بوسيله یکی از مملکتين مذکور در فوق اداره و يا اشغال شده و با مثل اینکه در خدمت یکی از ممالک مزبوره بوده و يا ميباشد نداشته باشد .

د - اگر یکی از طرفين شصت روز بعد از وصول تقاضای حكمت يك طرف مقابل . حكم خود را معين نكرد و يا تعيين آن را به طرف ديگر ابلاغ ننماید . طرف مزبور حق خواهد داشت که از رئيس ديوان داوری دالمی بين المللی (يا از نایب رئيس در موردی که مطابق قسمت اخير جزو ۶ ب ۴ پیش بيني کرده) تقاضا نماید که بلك حكم منفرد فی صلاحیت مطابق مقررات مذکوره در فوق تعيين کند و در اين صورت اختلاف فيما بين بوسيله حكم منفرد مزبور قطع و اصل خواهد کردید .

۸ - اصول محاکمات در حكمتين مطابق همان اصولی خواهد بود که در موقع حكمتين در ديوان داوری دالمی بين المللی معمول و مجری است .

وقت و محل حكمتين و بر حسب مورد . حكم ثالث يا حكم منفرد مذکور در جزو (د) معين خواهد کرد . و - رأی حكمتين مستند بر اصول قضائی مذکور در ماده (۳۸) اساسنامه ديوان داوری دالمی بين المللی بوده و قابل تجديد نظر نخواهد بود .

ز - خراج حكمتين به نحوی که در رأی حكمتين معين ميشود ناپايه خواهد کردید .

ماده بيست و پنجم

مقننه در ظرف شصت روز بعد از تاريخ تصويب . شركت بايد اقامت گاه خود را در طهران معلوم و مشخص كند و جهت نمايندگي از طرف شركت را خواهد داشت معين نماید .

ماده بيست و ششم

اين قرارداد پس از تصويب مجلس و توشیح آن از طرف اعاليحضرت همايونی قابل اجراء ميگردد . اين قرارداد در تاريخ سوم ژانويه ۱۹۳۷ منعقد گردید .

شعبه قرارداد لوله نفت
۹ ژانويه ۱۹۳۷

جناب آقای داوود وزير ماليه

با کمال اقتضای توشیحات ذیل را راجع به ورود (فورس ماژور) مذکور در ماده ۲۴ قرار داد راجع با امتیاز لوله نفت که در تاريخ سوم ژانويه ۱۹۳۷ امضاء گردیده است ميدهد :

شركت مكلف است هر واقعه را که بنظر شركت فورس ماژور بايد حساب شود مقننه در مدت دو هفته از تاريخ وقوع بوزارت ماليه در طهران اطلاع دهد و دولت در مدت شصت روز از تاريخ دريافت اخطار به مذکور شركت را كتبی از نظر خود راجع بواقعه مستحضر خواهد ساخت .
سكوت دولت در مدت مذکور بدین معنی تلقی خواهد شد که دولت نظر شركت را راجع به فورس ماژور قبول نموده است . بالعكس هر گاه شركت عمداً و يا سهواً در مدت دو هفته مذکور در فوق بدون اخطاری نكرد دولت ملزم نخواهد بود واقعه را فورس ماژور تلقی نماید .
موقع را مقتضی شماره احتیاجات قانونه را تقديم ميديارم

امضاء شارل كالسهارت
فريدريك كاردنر كلاپ

۹ ژانويه ۱۹۳۷ آقایان شارل كالسهارت و فريدريك كاردنر كلاپ

آقایان

بنام دولت مقبرعه خود وصول مراكب مورخ امروز شما را بيش ذیل اطلاع دادم :

۱ شركت مكلف است هر واقعه را که بنظر شركت فورس ماژور بايد حساب شود مقننه در مدت دو هفته از تاريخ وقوع بوزارت ماليه در طهران اطلاع دهد و دولت در مدت شصت روز از تاريخ دريافت اخطار به مذکور شركت را كتبی از نظر خود راجع بواقعه مستحضر خواهد ساخت .

سكوت دولت در مدت مذکور بدین معنی تلقی خواهد شد که دولت نظر شركت را راجع به فورس ماژور قبول نموده است . بالعكس هر گاه شركت عمداً و يا سهواً در مدت دو هفته مذکور در فوق بدون اخطاری نكرد دولت ملزم نخواهد بود واقعه را فورس ماژور تلقی نماید .

و بنام دولت مقبرعه خود مواظقت با مندرجات آرا اعلام ميديارم .

با احترامات قانونه وزير ماليه - داوود

اين قانون که مشتمل بر بيست و شش ماده و مراسلات شعبه است در جلسه هجدهم يومين ماه يانويه در سيد و بازنده تصويب مجلس شورای ملی رسيد .

رئيس مجلس شورای ملی - حسن اسفندياری